

Beslisnota voor het college

Datum 26 februari 2021

Openbaar

Openbaar

Onderwerp Archiveren Whatsapp
Versienummer

Portefeuillehouder Michiel van Willigen
Informant Marjolein Achtereekte
Afdeling Informatievoorziening
Telefoon (038) 498 2502
Email M.Achtereekte@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 9.1.3 We bouwen aan een moderne informatievoorziening
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van

Parafering

datumparaaf

Afdelingshoofd
Heika van Es
Portefeuillehouder

Raad

- ☐ Informatienota voor de raad
- ☐ Opinionota voor de raad
- ☐ Beslisnota voor de raad
- ☐ n.v.t.

Bijlagen

Handreiking Archivering tekstberichten, zoals sms- en WhatsAppberichten

Ontwerp besluit

Het college besluit:

- 1 In te stemmen met het archiveren van Whatsapp-berichten
- 2 In te stemmen met het voorstel tot het verwerken van deze archiefbestanden

Collegebesluit d.d.:

- ☐ Conform
- ☐ Gewijzigd
- ☐ Aangehouden
- ☐ Teruggenomen

Datum 26 februari 2021

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De VNG heeft via ledenbrief Lbr. 20/069 van 25 september 2020 opgeroepen tot het archiveren van tekstberichten, zoals Whatsapp- en SMS-berichten.. Er zijn inmiddels ook twee rechterlijke uitspraken (Raad van State medio 2019 en eind 2020) geweest over specifiek het archiveren van Whatsapp. Dit voorstel richt zich daarom op berichtenverkeer via Whatsapp.

Op basis van de VNG-handreiking en de rechterlijke uitspraken blijkt dat het voor de archiveringsplicht niet uitmaakt welke berichtenservice er gebruikt wordt en of het berichtenverkeer op een privé- of een zakelijk apparaat plaatsvindt. In deze kwestie zijn behalve de archiefwet zijn ook de WOB, AVG en de BIO van toepassing. Het wordt o.a. door dit soort uitspraken van de RvS duidelijk hoe informele communicatie via Whatsapp mengt met formele uitingsvormen. Als deze Whatsapp-chats impact hebben op het bestuurlijke proces, hoort het onlosmakelijk bij dat proces en de openbaarheid die eraan gegeven wordt. Voor de groepsleden van de Whatsapp-chats (College en MTZ) is het van belang te beseffen dat de inhoud van de chats opgevraagd kan worden bij een Wob-verzoek. Dit heeft onvermijdelijk impact op de manier waarop deze communicatievorm wordt gebruikt. Onlangs is op aangeven van Liesbeth Borsboom het beheer van de bedoelde Whatsappchats aangepast zodat de chatgeschiedenis behouden blijft. Het scheiden van persoonlijke en formele/zakelijke communicatie kan bijvoorbeeld door het gebruik van verschillende groepchats.

Om te voldoen aan de relevante wet- en regelgeving, zónder een groot beslag op tijd en capaciteit stellen we voor de volgende Whatsapp-chats integraal te archiveren:

- Groepschat college gemeente Zwolle
- Groepschat MTZ gemeente Zwolle
- Chats met beleidswerking van afzonderlijke leden van het college en directieleden

Beoogd effect

Met het archiveren van berichtenverkeer voldoen we aan wet- en regelgeving. Doel van de wetgeving is transparantie van het openbaar bestuur. Door alle relevante informatie te archiveren kunnen we desgevraagd tegemoetkomen aan de behoefte aan transparantie.

Het archiveren kan volgens twee methodes gedaan worden.

Methode 1: zaakgericht

De chatberichten worden inhoudelijk beoordeeld en gearcheveerd bij de zaak waar de chatberichten relevant zijn (geweest). De zaak, het dossier, krijgt op die manier alle context die van belang is geweest bij beleid- of besluitvorming.

Voordeel: alleen relevante informatie wordt gearcheveerd.

Nadelen: een arbeidsintensief proces van schoning, interpretatie en relevantie & een arbeidsintensief proces van matchen met andere relevante contextinformatie.

Methode 2: integraal

De chatberichten worden in het geheel en als zodanig (als één alles bevattend bestand) gearcheveerd zonder bewerkingen of interpretatie en schoning. Op het moment dat een verzoek om informatie wordt gedaan inclusief dergelijk berichtenverkeer, wordt de inhoud doorzocht op relevantie.

Datum 26 februari 2021

Voordeel: deze methode kost weinig tijd in de archivering en informatie is slechts bij opvraging te leveren.

Nadelen: het te archiveren materiaal bevat mogelijk ook niet relevante informatie (privé-berichten of niet-inhoudelijke berichten) & de informatie is niet gekoppeld aan specifieke inhoudelijke contextinformatie in het archief.

Vanuit het oogpunt van efficiency adviseren we het integraal archiveren van berichtenverkeer. Het archiefproces behelst het integraal archiveren van het archiefbestand zoals door Whatsapp beschikbaar wordt gesteld. De chats worden niet geopend, bewerkt of vernietigd. Vanwege de arbeidsintensiviteit passen we hier de gemeentelijke selectielijst niet nader toe en voegen we de informatie niet toe aan bestaande relevante dossiers.

De afdeling IV werkt aan het inrichten van een algemeen informatiebeheerbeleid, waarin ook de omgang met sociale media wordt opgenomen. Dit beleid geldt voor de gehele organisatie, via intranet worden protocollen en adviezen gepubliceerd. Ook van medewerkers van gemeente Zwolle wordt verwacht prudent om te gaan met zakelijke communicatie via Whatsapp zoals de handreiking van de VNG voorstaat (zie bijlage 1 voor de [handreiking](#) VNG “Handreiking Archivering tekstberichten, zoals sms- en WhatsAppberichten”).

Uitvoering:

Het exporteren van Whatsapp-chats is een taak die door ieder groepslid van de chat kan worden uitgevoerd. Desgewenst en in overleg kan hierbij ondersteuning worden georganiseerd. De afdeling IV zorgt voor werkinstructies en praktische hulp aan College, MTZ en hun ondersteuners. Het archiveren zelf wordt door archiefbeheer gedaan en aan de archiefbestanden wordt het hoogste vertrouwelijkheidsniveau toegekend. Toegang tot gearchiveerde bestanden is voorbehouden aan archiefbeheer en recordmanagement uit hoofde van hun functie.

We stellen de volgende werkwijze voor:

- Scheid formele communicatie van informele communicatie.
- Gebruik waar mogelijk voor informele communicatie een ander chatgroep
- Gebruik bij voorkeur de chatfunctie van Microsoft TEAMS, deze wordt standaard gearchiveerd.
- Bied alle communicatie over zakelijke onderwerpen aan ter archivering (indien niet gebruik gemaakt wordt van M365)
 - maak maandelijks een export van iedere relevante chatgroep en spreek af wie dit doet voor de hele groep
 - ontdoe de export indien gewenst van niet-relevante (informele, persoonlijke) onderdelen
 - ontdoe de export van de stukken die al eerder zijn aangeleverd of laat dit doen door archiefbeheer
 - stuur de chat via mail naar archief@zwolle.nl
- Gebruik tekst naast emoji's (of andere prentjes) als reactie op een eerder bericht, dit vergroot de duidelijkheid en vergemakkelijkt interpretatie.

Argumenten

Voldoen aan wet- en regelgeving zoals onlangs in een uitspraak van RvS is bekrachtigd.

Datum 26 februari 2021

Risico's

Steeds groter is de vraag naar een transparante overheid en de reikwijdte van transparantie strekt zich steeds verder uit. Ook communicatie in sociale media, in al haar verschijningsvormen, kan in het publieke domein van belang zijn of worden. Het niet kunnen voldoen aan de vraag naar transparantie geeft een ongewenst beeld van het functioneren van, in dit geval, de decentrale overheid. Het archiveren van de communicatievorm Whatsapp, draagt bij aan het leveren van gevraagde informatie in haar context.

Het gebruik van Whatsapp als communicatiemiddel door bestuurders en directieleden kan onderdeel zijn van beleids- en besluitvorming. Bij het gebruik ervan is dat aspect iets om rekening mee te houden. Immers: het maakt voor de archiveringsplicht niet uit welke berichtenservice er gebruikt wordt en of het berichtenverkeer op een privé- of een zakelijk apparaat plaatsvindt.

Financiën

Geen.

Communicatie

Via bestuursadviseurs en ondersteuning uitleg, instructie en begeleiding over de uitvoering.

Vervolg

Overgaan tot uitvoering, Whatsapp-chats horen gearriveerd te zijn vanaf het moment dat de RvS-uitspraak van kracht is, (21 oktober 2020). Een eerste opslag van deze data dient daarom zo spoedig mogelijk plaats te vinden en uiterlijk voor 1 april 2021. Vervolgens wordt volgens een bepaald stramien de Whatsappgeschiedenis regelmatig gearriveerd. Instructie, ondersteuning en archivering wordt verzorgd door de afdeling IV.

Openbaarheid

Dit stuk is openbaar.